

НЕОБХІДНІСТЬ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Рибіна Л.О., к.е.н, доцент Сумського національного аграрного університету

Розглядається питання розвитку агропромислового сектору економіки, підвищення рівня його ефективності та конкурентоспроможності за допомогою застосування інноваційних технологій.

Неефективне використання виробничого потенціалу в АПК і вибуття величезного масиву сільськогосподарських угідь з виробничого обороту призвело до виснаження ґрунтів, зниження родючості і втрати потенційної здатності засобів виробництва. Процес деградації сільськогосподарських земель супроводжується концентрацією капіталу великих агрохолдингів з їх природно-кліматичними, соціально-економічними та бюджетними перевагами, що ставить їх в домінуюче становище щодо інших суб'єктів агробізнесу і запускає механізм монополізації агропродовольчих ринків. Диференціація умов формування і реалізації виробничого потенціалу підриває конкурентні засади аграрної економіки і сприяє знеціненню виробничих ресурсів. Девальвація національної багатства АПК перешкоджає інноваційного прориву аграрної економіки, стримує соціально-економічний прогрес, і в умовах глобалізації створює загрозу втрати продовольчої безпеки країни

Питання розвитку агропромислового сектору економіки, підвищення рівня його ефективності та конкурентоспроможності з метою повного продовольчого забезпечення як окремих регіонів, так і країни в цілому, є одними із пріоритетних державної політики. Виробництво конкурентоспроможної агропромислової продукції не можливе без впровадження новітніх науково-технічних технологій та інших досягнень науково-технічного розвитку, тобто інновацій.

З одного боку, інновації є інструментом прогресивного розвитку різних сфер діяльності людини: технічної, виробничої, екологічної, науково-освітньої,

соціальної та інших. З іншого боку, вони можуть мати негативний вплив на розвиток суспільства. Особливо, це стосується взаємовідносин економічних суб'єктів з природою, яка є невід'ємною складовою агропромислового виробництва.

Всезростаюче антропогенне навантаження на природу внаслідок прагнення агропідприємницьких структур до постійного розширення, зміцнення своїх позицій на ринку і отримання переваг перед конкурентами, максимізації прибутку за рахунок зниження виробничих витрат будь-якими способами, а також впровадження будь-яких інновацій без оцінки їх соціо - еколого - економічних наслідків в системному аспекті, створює реальну загрозу недооцінки небезпеки екологічного характеру в умовах зростання інноваційної активності агропромислового виробництва. Інноваційний розвиток можна вважати джерелом потенційних еколого - економічних загроз для навколишнього середовища на різних етапах його реалізації.

Відповідно, економічні зв'язки в системі інноваційного розвитку АПК можна розглядати як відносини з приводу природно-ресурсного забезпечення виробництва сільськогосподарської продукції, її переробки та реалізації. У зв'язку з цим стає актуальним питання забезпечення продовольчої безпеки в умовах раціонального управління природокористуванням, тобто в прийнятті найбільш доцільних рішень у використанні природних ресурсів екосистем на основі єдності екологічного та економічного підходів для забезпечення потреби населення в екологічно безпечних продуктах сільськогосподарського виробництва та екологічно безпечному середовищі життєдіяльності.

Участь науки в розвитку сільського господарства не викликає сумніву. В зв'язку з цим найважливішим елементом технологічної складової виробництва екологічно безпечної сільськогосподарської продукції повинна стати розробка альтернативних технологій виробництва сільськогосподарської продукції. Необхідно вживати заходів щодо координації взаємозв'язку між науковими інститутами і виробником, для «замовних» розробок, тобто розробка вченими

альтернативних технологій повинні відповідати умовам і вимогам, висунутим виробником.

Пред'явлення екологічних вимог до сільськогосподарських систем машин та їх ресурсоспоживання, має характеризуватися нормативною жорсткістю до рівня викидів в навколишнє середовище відходів від використання сільськогосподарських машин, а також впровадження та виробництво техніки, яка працює на альтернативних джерелах енергії. Застосування технологій, які забезпечують замкнуті (безвідходні) екологічні цикли, дозволить заощадити витрати на енергетичні ресурси та утилізацію відходів виробництва, а також істотно знизить негативний вплив на навколишнє середовище. Так, наприклад, застосування інноваційних технологій з переробки біологічних відходів в біо-паливо, широко використовується сільгоспвиробниками за кордоном.

Для цього на рівні держави повинні бути вжиті заходи щодо стимулювання сільськогосподарських товаровиробників виробництва найбільш якісної і екологічно безпечної продукції, за допомогою субсидування пропозиції кредитів на пільгових умовах при переході на виробництво екологічної продукції. На рівні Міністерства аграрної політики та продовольства повинен бути створений консультативний орган до складу, якого увійдуть крім чиновників представники сільгоспвиробники і громадські екологічні організації. Основною діяльністю даного органу стане розробка і здійснення заходів щодо стимуляції створення екологічно безпечної продукції, а також поширення про таку продукцію інформації та маркетинговий супровід на внутрішньому і зовнішньому ринках сільськогосподарської продукції.

Рассматривается вопрос развития агропромышленного сектора экономики, повышение уровня его эффективности и конкурентоспособности посредством применения инновационных технологий.

The issue of development of the agro-industrial sector of the economy, increasing its efficiency and competitiveness through the use of innovative technologies is considered.